

## Büyüklerimiz İyisini Bilir

**Kenan Erzurum\***

Ben, bugüne dek kaç tür iş yaptım. Ama bunların hiç birinde karar kılamadım. En uzun çalıştığım iş kütüphanecilik oldu. Kitapları severim de, şu kütüphanecilik denen mereti asla... Hanımların ev işi gibi; bitmez tükenmez bir şey bu. Ben iğneyle kuyu kazmak diye buna derim. Ne var bunda diyeceksiniz, otur akşama dek kitap oku. Öyle değil işte. Çünkü kitabı okuyarak değil, okuyucu için hazırlayarak kütüphanecilik yapılır. Onun da birtakım kuralları var. İsterseniz neler yapılıyor kısaca anlatayım: Diyelim ki kütüphaneye bir kitap geldi. Önce demirbaşa kaydedilir. Sonra kataloglaması ve tasnifi yapılır. Sonra fişler kataloğa, kitap da rafa... Bir kitaba nüfus cüzdanı hazırlarken her soruya cevap alamamak da cabası. Diyelim ki baskı tarihi, ya da yazarı bilinmiyor. İşin yoksa ara dur... İnsan değil ki polise verip fişlistin askısına aldrasın.

İşte benim sevmediğim bitmez tükenmez işi yıllarca yaptım. Yaparken de nelerle karşılaştım nelerle... Benim ilk atandığım yer bir halk kütüphanesi idi. Daha o zamanlar pek toydum. Beş kadro vardı kütüphanede. Ama çalışan üç kişi. Biri vilayet eşrafından bilmem ne beyin kızıydı. Üç yıl önce liseyi bitirmiş, ama bir yüksekokul kazanmadığı için kütüphaneden bir kadro verilmişti ona. İsteddiği zaman uğrar, istemediği zaman uğramazdı. Hınk mınk edecek olursan al sana rapor. "Bugün..... Hanımın bir işi varmış idare ediver lütfen." Sıkıysa etme. Kimi kime şikayet edecek sin.

İkincisi vilayetteki bilmem hangi yetkilinin eşi idi. Soğuk havalarda yollar buzlanınca kayıp düşmesin, işe kocasının kolunda gidip gelsin diye görevi valilik onayı ile vilayete alınmıştı. Kadrosu kütüphanede, kendisi vilayette... Kütüphaneye geldiği meldiği yoktu. Hatta maaş almaya bile gelmezdi. Bizim ihtiyar parayı alır almaz oracıkta ilk onun maaşını öderdi.

Geriye kalan üç kişi de bizdik, kütüphanenin müdavimleri: Para işlerine bakan yaşlı memur, bir müstahdem, bir de memur adayı ben. Bir gün alt katta temizlik yapıyordum yaşlı memur seslendi:

---

\* Dr. Kenan Erzurum, Bahçeşehir Üniversitesi Kütüphane ve Dökümantasyon Daire Başkanı.

“Telefon vaaar”

Koştum yukarıya. Aldım ahizeyi.

“Buyurun efendim ben Hıdır.”

“Kütüphane değil mi evladım?”

“Evet efendim, buyurun.”

Sesi tanıdım. Vilayetten arıyorlar.

“Ben muavin, vilayete kadar geliver lütfen.”

“Başüstüne efendim.”

Tuvalete gidip ellerimi yıkadım, kravatımı düzelttim, çıktım caddeye. Yürüdüm vilayete. Giderken baktım kahveler tıklım tıklım insan dolu. Kütüphanede de ya iki kişi var, ya da üç. Vardım, kapıcı Recep Efendi yerinde. Beni görünce ayağa kalktı. “İçerde kimse var mı?” deyip, kapıyı tıklattım. Daldım içeri. Çağırdı ya, girme diyecek hali yok herhalde. Biraz ilerleyip, bekledim. Muavin Bey önündeki klasörde bir şeyler imzalıyor.

Ben ayaktayım.

Sonra imza işine ara verip, “Ne var?” gibilerden yüzüme baktı.

“Beni emretmişsiniz efendim, kütüphaneden geliyorum.”

Azıcık düşündü, “Ha” dedi, “Buyur, buyur, otur şöyle.”

Masanın karşısındaki koltuğa iliştim. Muavin Bey klasörün içindeki kağıtları imzalamaya devam etti. Sonra işini bitirip, koltuğun arkasına yaslandı.

“Eveet” dedi. “Müdür Bey sizsiniz değil mi?”

“Evet.. hayır..” Şaşırdım ne diyeceğimi.” Aslında ben daha yeniyim, memur adayım efendim. Ama idari işlere de ben bakıyorum.”

Dosdoğru söyledim. Müdürüm mü diyeyim yani?

“Senden başka meslek elemanı var mı?”

“Hayır efendim.”

“Hımmm.... Biraz geç geldiniz telefona, neden?”

“Alt katta temizlik yapıyordum efendim.”

“Ne temizliği?”

“Ölüğün körünün temizliği,” diyecek değilim ya.

“Yerleri paspaslıyordum efendim.”

“Onun için geç kaldınız demek?”

“Evet efendim.”

Birden bire ciddileşti muavin bey. Kaşları çatıldı.

“Olur mu be kardeşim, koskoca müdür paspas yapar mı? Biri görse ne der!”

İçimden: “Neresi koskoca be!” dedim. Ama sıkıysa açık söyle.

“Vallahi başka çare yok efendim. Bir hizmetlimiz vardı, o da raporlu. Biliyorsunuz mevsim kış, yerler çamur, arada bir temizlemek gerekiyor. Geçenlerde Vali Bey uğrayabilir demiştiniz...”

“İyi de Vali Bey sizi paspas yaparken görürse ne der!”

“Ya ortalık çamur, pis içinde olursa o zaman ne demez!” Bunlar istemeden aklımdan geçenler tabii.

Muavin Bey “Bir daha olmasın!” diyerek yeni sorular sordu bana.

“Siz kütüphanede neler yapıyorsunuz anlat bakalım. Gelen kitapları raflara diziyorsunuz değil mi?”

“Evet efendim, ama sadece o kadar değil.”

“Ya başka neler yapıyorsunuz? Anlat bakalım anlat.”

Anlattım: “Kütüphaneye gelen kitaplar önce demirbaşaya kaydedilir, sonra kataloglaması ve tasnifi yapılır, fişleri çıkarılır. Diğer işlemleri de bitirince yerine kaldırılır.”

Gözlerini dikmiş bana bakıyor Muavin Bey.

“Yeri neresi, raflar değil mi yani?”

“Raflar da, hepsi aynı rafa konmayabilir. Referans eseri olabilir. İare servisine konabilir. Buralara konmayacaksa depoya konur. Yani bütün kitaplar aynı rafa sıralanmazlar.”

Muavin Bey ilgiyle dinliyor beni.

“Ben o iareyi anlamadım ne demek o?”

“Evlere ödünç verme efendim. Yani evinde okuması için kitabı okuyucuya verme işi.”

Bu söz pipiriklendirdi Muavin Bey'i. Sandalyesinde şöyle bir kıpırdadı. Sonra devam etti:

“Siz her kitabı okuyucuya veriyor musunuz?”

Bu sorunun altındakini yeterince anlamadım. Versek mi, vermesek mi suç olacak? Ne diyeyim şimdi?

“Şey... efendim... veriyoruz tabii.” Hemen bir de dayanak koydum arkasına.

“Bakanlık böyle istiyor çünkü.”

Muavin Bey birden bire gürlledi:

“Olur mu be kardeşim, olur mu? İyi kitap var, kötü kitap var. Hepsi okuyucuya verilir mi? Toplumun bozacaksınız siz!!!”

“Zaten hepsi bozuk. Kimi hasta, kimi hırsız. Bet beniz sapsarı,” demek var ama, denmiyor işte. Ben hatamı tamire çalıştım.

“Şey efendim... yani biz kitapların hepsini dışarı vermiyoruz. Kütüphanede araştırma yapmak isteyenlere veriyoruz.”

Adam oraya mim koyup, yeniden deşmeye başladı.

“Peki siz herkesi kütüphaneye alıyormusunuz?”

Siz olsanız ne dersiniz? Gene zor durumdayım. Alıyoruz mu diyeyim, almıyor muyuz mu diyeyim. Kekeledim:

“Şey... efendim... alıyoruz, isteyen okuyucu gelip bizdeki her yayından kütüphanede yararlanıyor. Ama hepsi evlerine kitap alamıyor.”

Muavin bey yine dehşet bir inceleme başlattı. Bu, birden bire asılan suratından belli.

“Öyle herkesi içeri almamak lazım kardeşim. Arsız var, hırsız var. Bunu anlatsaydınız ya bana.” “Size anlatsam gelip nöbet mi tutacaktınız?” Diyemedim.

“Şey efendim demek biz hata etmişiz. Bundan sonra haber veririm.”

“İsterseniz nasıl üye olunur onu da anlatayım.”

Muavin Bey iyi olur gibilerden başını salladı. Ben devam ettim:

“İsteyen kişiler on lira para ile bir resim vererek üye olurlar.

“Bu kadar basit demek”

“Evet efendim o kadar basit.”

Böbürlenerek söyledim bunu. Kütüphaneciler vatandaşa nasıl da kolaylık gösteriyorlar diye memnun olacağını sanıyordum ama, gene kızdı Muavin Bey.

“Olur mu be kardeşim olur mu? Bu kadar kolay işlem yapılır mı? Devlet işi ağırlık ister. Bunu bilmiyor musunuz siz?”

Azıcık düşündü.

“Bundan sonra her gün yeni üye olanların listesini birer adet resimle beraber bana getireceksin. Bir de biz görelim. Bakalım kimler kitap okuyormuş. Bundan sonra bir değil, iki resim al, on lirayı da yüz liraya çıkart.”

İyi de insanların yüz lira para ile iki resim bulması kolay mı? İnsanlar nüfus cüzdanı için bile iki resim bulamazlar da eskileri karıştırırlar. Ama olmaz diyemedim.

“Olur efendim, başüstüne.”

“Peki bu adamlar aldıkları kitapları geri getiriyorlar mı?”

“Sizin adam sandıklarınız kahvelerde. Onlar ancak pişpirik oynarlar. Bizim okuyucular çocuklarla, gençler. Getirmeseler de olur.” Diyeceğim ama, olmuyor.

Konuşmanın da bir adabı var değil mi?

Muavin Bey konuşmasına devam etti: “Ben bilirim, onlar aldıklarını geri getirmezler. İyisini bundan sonra sen kimseye ödünç kitap verme. Üst makamlar da kitap için bizim başımızı ağrıtmazın.”

Adam kararlı.

Olmaz diyecek halim yok ya, tabii ki olur diyeceğim.

“Baş üstüne efendim.”

“Ayrıca, bundan sonra her önüne geleni kütüphaneye almak da yok. Önce bir kılık kıyafetine bakacaksınız. Hizmetli kapıda nöbet tutsun. Temizliği beraber yaparsınız. Bir gelen olursa sana haber versin. İn, bir bak. Şöyle kılık kıyafeti düzgünse içeri al, yoksa alma.”

“O da baş üstüne efendim!”

Adam resmen kütüphaneyi kapat diyor. Demek ki gene yandı garip takımı.

Parası olanlar zaten istediği yayını alıp evinde okuyor. Ayrıca, biliyorum ki, sadece garip takımının kılık kıyafeti bozuk olur. Diğerlerinininki modaya uygun.

“Başka emriniz var mı efendim?”

Muavin Bey azıcık düşündü.

“Var tabii. Sen bir de nasıl kitap aldığınızı anlat bakalım.”

Anlatayım efendim: “Önce alacağımız kitapların isimlerini Bakanlığa bildiriyoruz. Bakanlık beğenmediklerini çiziyor ve uygun gördüklerini bize bildiriyor. Biz de o yayınları alıyoruz. “Zaten beş on kitaba ancak yetiyor para.

Muavin Bey bu işe memnun oldu.

“Yayınların Bakanlıkça elenmesi iyi. Ama gene de sen kitapları almadan önce bana da uğra. Listeyi bir de ben göreyim.”

“Olur efendim,” dedim.

Muavin Bey yanından ayrılırken şunları da ekledi:

“Bak kardeşim sen hem müdürsün, hem de değilsin. Kendine dikkat et. Memuriyette vekilliğin uzayabilir. Öyle herkesi kütüphaneye alma. Her isteyene ödünç kitap verme. Sen okuyuculara pek yardım ediyormuşsun. Kulağımıza kadar geliyor. Dikkat et. Benden uyarma-sı.”

Teşekkür ederek ayrıldım odadan.

Binadan çıkınca, “Hay senin de, senin anlayışının da!! Diye bastım kalayı.

“Haksız mıyım???”

Haksızsın diyemedim kendi kendime.

“Haksız mıyım???”